

10.5.2024

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Valtiovarainministeriön kirjallinen lausunto sivistysvaliokunnalle koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta (HE 42/2024 vp)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettua lakia pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti siten, että suomen ja ruotsin kielen taitoa osoittavat valtionhallinnon henkilöstöltä vaadittavat kielitutkinnot tehdään maksuttomiksi. Nykyisin ruotsia äidinkielenään puhuvien ja/tai ruotsiksi opintonsa suorittaneiden ei katsota olevan maksujen suhteen yhdenvertaisessa asemassa suomen kielellä opintonsa suorittaneiden kanssa vaadittavien kielitutkintojen suorittamisessa. Jatkossa suomen tai ruotsin kielen erinomaista taitoa osoittavan valtionhallinnon kielitutkinnon voisi suorittaa maksutta, jos henkilö on suorittanut ylioppilastutkinnon tai suorittanut/suorittamassa korkeakoulututkintoa.

Hallituksen esityksen vaikutukset valtion talousarvioon

Ehdotettavien muutosten arvioidaan vähentävän valtion maksutuloja vuosittain noin 35 000-50 000 euroa kokeiden suoritusmäärästä riippuen. Lisäksi ehdotettu maksuttomuus voi lisätä valtionhallinnon kielitutkinnon suorittajia heistä, jotka muutoin suorittaisivat yleisten kielitutkintojen ylimmän tason suomen tai ruotsin kielessä, mutta tältä osin ei ole saatavissa tarkkoja tietoja siitä, kuinka moni suorittajista täyttäisi ehdotetun maksuttomuuden edellytykset ja siirtyisi suorittamaan valtionhallinnon kielitutkinnon erinomaista tasoa. Jos valtionhallinnon erinomaisen tason kielitutkintoon siirtyisi maksuttomuuden seurauksena noin puolet yleisten kielitutkintojen ylimmän tason suomen tai ruotsin kielen tutkinnon suorittajista (106 henkilöä) voisi tämä lisätä perimättä jääviä tutkintomaksuja 54 000 euroa vuosittain. Maksuttomuuden vaikutus kielitutkintojen suoritusmääriin ei kuitenkaan ole luotettavasti arvioitavissa käytettävissä olevilla tiedoilla, vaan sitä seurattaisiin lakiehdotuksen tultua voimaan. Valtionhallinnon kielitutkintojen mahdollisesti kasvaviin suoritusmääriin olisi mahdollista reagoida esimerkiksi muuttamalla kielitutkintoasetuksessa säädettyä valtionhallinnon kielitutkintolautakuntien kokoonpanoa.

Maksuttomuuden aiheuttamista muutoksista valtionhallinnon kielitutkintojen ilmoittautumisjärjestelmään arvioidaan aiheutuvan 116 000 euron kertaluonteiset kulut. Määrärahatarpeet katettaisiin Opetushallituksen toimintamenoista

(momentti 29.01.02), jonka määrärahataso julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvässä kehyspäätyöksessä sisältää vuodesta 2025 alkaen pysyväksi tarkoitettun 72 000 euron lisäyksen kielitutkintojen muuttamiseen maksuttomaksi. Mahdolliset vuodelle 2024 aiheutuvat menot sekä tarkoitukseen vuodesta 2025 lähtien varatun summan ylittävä tarve rahoitettaisiin esityksen perustelujen mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan menokehyksen puitteissa.

Annika Klimenko
apulaisbudjettipäällikkö